

בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו'. כְּתוּבָה, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ חֲמִיד וּמִתְעַטֵּר בְּגוּנוּי מִפְּל שְׂאֵר אֵילָנִין דְּלֹא אֵית דְּדָמֵי לֵיהּ. רְשִׁים אִיהוּ מִפְּלָא, רְשִׁים הוּא דְלִית אַחְרָא כּוּתִיָּה. בְּגִינֵי כֶּף בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי. בְּצִלוֹ וְלֹא בְּצִלָּא אַחְרָא. בְּצִלוֹ וְלֹא בְּצִלָּא דְשְׂאֵר מִמֶּנָּן. חֲמִדְתִּי, אֵימְתִי, מִן יוּמָא דְהוּא אַבְרָהָם בְּעִלְמָא דְאִיהוּ חֲמִיד וְרַחִים לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַהֲבָה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוּהֲבִי. וּפְרִיּוֹ מִתּוּק לְחֻפֵּי, דָּא הוּא יִצְחָק דְּאִיהוּ אֵיבָא קְדִישָׁא.

דְּבַר אַחַר בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁכַּתִּי, דָּא יַעֲקֹב. וּפְרִיּוֹ מִתּוּק לְחֻפֵּי, דָּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק דְּעַבַד פִּירִין קְדִישִׁין בְּעִלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית לו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. דְּכָל אַנוּן תוֹלְדוֹת דִּיעֲקֹב (יוֹסֵף דְּאִיהוּ דְּעַבִּיד תוֹלְדוֹת) (נ"א בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק קְדִישִׁי, דְּעַבִּיד תוֹלְדוֹת כְּעִין כְּלָחוּ) (ר"א ל"ג שְׁכָמִים), וּבְגִין כֶּף אַקְרוּן יִשְׂרָאֵל עַל שְׂמָא דְאַפְרִים דְּכְתִיב, (ירמיה לא) הֲבֵן יַקִּיר לִי אַפְרִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר כְּתוּבָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר. דָּא אַבְרָהָם. דְּדָמֵי לֵיהּ לְתַפּוּחַ דְּסָלִיק רִיחִין (ד' ט' פה ע"ב) וְאַתְרֵשִׁים בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא עַל כָּל בְּנֵי דְרִיָּה, וְאַתְרֵשִׁים חַד לְעֵילָא, וְאַתְרֵשִׁים חַד לְתַתָּא דְכְתִיב (יחזקאל ל"ג כ"ד) אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם. מְאִי טַעְמָא הוּא אֶחָד. דְּלֹא הוּא אַחְרָא בְּעִלְמָא דִּי סָלִיק לְמַהִימְנוּתָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר אִיהוּ. אָמַר לֵיהּ רַבִּי חֲזַקְיָה וְהָא כְּתִיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן. אָמַר לֵיהּ עַד כְּעַן אַנוּן לֹא הוּוּ בְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּאַתְעַטֵּר בְּהוּ אַבְרָהָם.

לְבַתָּר אָמַר לֵיהּ תוּ שְׁמַעְנָא דְלֹא אַקְרִי אַבְרָהָם אֶחָד עַד דְּאַסְתַּלַּק בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב. פִּינּוּן דְּאַסְתַּלַּק בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב (כ"א ו'הא)

- זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהוּא נִחְמָד וּמִתְעַטֵּר בְּגוּנוּי מִכָּל שְׂאֵר הָאֵילָנוֹת שְׂאִין מִי שְׁדוּמָה לוֹ. רְשִׁים הוּא מִן הַכֹּל, רְשִׁים הוּא שְׂאִין אַחַר כְּמוֹתוֹ. מִשּׁוּם כֶּף בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי. בְּצִלוֹ וְלֹא בְּצִלָּא שֶׁל אַחַר. בְּצִלוֹ וְלֹא בְּצִלָּא שֶׁל שְׂאֵר הַמִּמֶּנִּים. חֲמִדְתִּי - מִתִּי? מִן הַיּוֹם שֶׁהָיָה אַבְרָהָם בְּעוֹלָם, שְׁהוּא נִחְמָד וְאֵהֵב אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מא) אַבְרָהָם אֲהֲבִי. וּפְרִיּוֹ מִתּוּק לְחֻפֵּי - זֶה הוּא יִצְחָק, שְׁהוּא פְרִי קְדוֹשׁ. דְּבַר אַחַר בְּצִלוֹ חֲמִדְתִּי וַיִּשְׁכַּתִּי - זֶה יַעֲקֹב. וּפְרִיּוֹ מִתּוּק לְחֻפֵּי - זֶה יוֹסֵף הַצַּדִּיק שֶׁעָשָׂה פְרוֹת קְדוֹשִׁים בְּעוֹלָם, וְעַל זֶה כְּתוּב (בראשית לו) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף. שְׁכָל אוֹתָם הַתּוֹלְדוֹת שֶׁל יַעֲקֹב [יוֹסֵף שְׁהוּא שְׁעוּשָׂה תוֹלְדוֹת] [נ"א בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק הֵם עוֹמְרִים, שְׁעוּשָׂה תוֹלְדוֹת כְּעִין כְּלָם] [ר"א שְׁכָמִים], וּמִשּׁוּם כֶּף נִקְרָא יִשְׂרָאֵל עַל שֵׁם אַפְרִים, שְׁכָתוּב (ירמיה לא) הֲבֵן יַקִּיר לִי אַפְרִים וְגו'.

דְּבַר אַחַר כְּתוּבָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר - זֶה אַבְרָהָם, שְׁדוּמָה לְתַפּוּחַ שְׁמַעְלָה רִיחִתוֹ, וְנִצְטִיץ בְּאַמוּנָה שְׁלָמָה עַל כָּל בְּנֵי דוֹרוֹ, וְנִרְשַׁם אֶחָד לְמַעְלָה וְנִרְשַׁם אֶחָד לְמַטָּה, שְׁכָתוּב אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם. מַה הַטַּעַם הָיָה אֶחָד? שְׁלֹא הָיָה אַחַר בְּעוֹלָם שְׁעֵלָה לְאַמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְרִיט לוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה, וְהָרִי כְּתוּב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן? אָמַר לוֹ, עַד כְּעַת הֵם לֹא הָיוּ בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁהַתְּעַטֵּר בָּהֶם אַבְרָהָם.

אַחַר כֶּף אָמַר לוֹ, עוֹד שְׁמַעְתִּי, שְׁלֹא נִקְרָא אַבְרָהָם אֶחָד עַד שֶׁהַתְּעַלָּה בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב. פִּינּוּן שֶׁהַתְּעַלָּה בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב וְהָיוּ שְׁלֵשָׁתָם אַבוֹת הָעוֹלָם, אֹז נִקְרָא

וְהוּוּ כְלָהוּ תְלַתְהוּן אַבְהוּן